

UCHWAŁA NR XIV/82/25
RADY POWIATU KROTOSZYŃSKIEGO

z dnia 28 lutego 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krotoszyńskim na lata 2025-2027

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r., poz. 107 ze zm.), oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2025 r., poz. 49), Rada Powiatu Krotoszyńskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krotoszyńskim na lata 2025-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Krotoszyńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Krotoszyńskiego

dr Piotr Osuch

Załącznik do uchwały Nr XIV/82/25
Rady Powiatu Krotoszyńskiego
z dnia 28 lutego 2025 r.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krotoszyńskim

na lata 2025 – 2027

Krotoszyn, 2025

Spis treści:

Wstęp	3
1. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie powiatu krotoszyńskiego.....	8
2. Sposób finansowania rodzin zastępczych.....	11
3. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	15
4. Świadczenia na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych.....	16
5. Cele programu i zadania do realizacji.....	18
6. Harmonogram działań	20
7. Adresaci programu	28
8. Realizatorzy programu	28
9. Zakładane rezultaty	28
10. Zagrożenia dla realizacji programu	29
11. Sposób monitorowania	30

Wstęp

Powiat ma kluczową rolę w organizowaniu i prowadzeniu systemu pieczy zastępczej, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do jego zadań należą m.in.:

1. Organizacja pieczy zastępczej

Zapewnienie odpowiednich form pieczy zastępczej:

- Rodzinnej (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka).
- Instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze).

2. Wspieranie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych

- Zapewnienie szkoleń i wsparcia dla rodzin zastępczych.
- Nadzór nad funkcjonowaniem rodzin zastępczych i placówek.
- Pomoc finansowa dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

3. Przygotowanie i realizacja programów na rzecz dzieci w pieczy zastępczej

- Tworzenie indywidualnych planów pracy z dzieckiem.
- Organizowanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i terapeutycznej.

4. Współpraca z innymi instytucjami

- Sądy, kuratorzy sądowi, ośrodki pomocy społecznej.
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci i rodzin.

5. Prowadzenie działań na rzecz usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej

- Pomoc w znalezieniu mieszkania i pracy.
- Wsparcie w zdobyciu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Powiat realizuje te zadania poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), które odpowiada za koordynację i nadzór nad systemem pieczy zastępczej.

Zadania rodzin zastępczych

Rodziny zastępcze pełnią ważną rolę w systemie pieczy zastępczej, zapewniając dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych bezpieczne i stabilne środowisko. Ich główne obowiązki obejmują:

1. Zapewnienie opieki i wychowania dziecka

- Stworzenie warunków do prawidłowego rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego.
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, takich jak wyżywienie, ubranie, ochrona zdrowia.
- Dbanie o jego edukację i rozwój intelektualny.

2. Wspieranie kontaktów z rodziną biologiczną

- Umożliwianie i ułatwianie kontaktów dziecka z rodzicami biologicznymi (jeśli sąd tego nie zabronił).
- Współpraca z rodziną dziecka w celu ewentualnego powrotu do niej.

3. Współpraca z instytucjami

- PCPR (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie).
- Szkołami i placówkami edukacyjnymi.
- Ośrodkami zdrowia, terapeutami, psychologami.
- Sądem i kuratorami.

4. Zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji

- Stworzenie warunków sprzyjających budowaniu więzi i zaufania.
- Wspieranie dziecka w trudnych sytuacjach i pomaganie mu w radzeniu sobie z traumami.

5. Przygotowanie dziecka do dorosłego życia

- Nauka samodzielności i odpowiedzialności.
- Pomoc w zdobywaniu wykształcenia i wyborze ścieżki zawodowej.

Rodziny zastępcze otrzymują wsparcie finansowe oraz merytoryczne (np. szkolenia, pomoc specjalistów) od państwa i organizacji pomocowych, jednak ich zadanie to przede wszystkim zapewnienie dziecku stabilnego i troskliwego domu.

Pieczka zastępcza w Polsce napotyka wiele wyzwań, które utrudniają skuteczną opiekę nad dziećmi i ich prawidłowy rozwój. Do najważniejszych problemów należą:

1. Niedobór rodzin zastępczych

- Brak chętnych do pełnienia roli rodziców zastępczych.
- Obciążenie rodzin zastępczych liczbą dzieci i trudnymi przypadkami.
- Niskie świadczenia finansowe dla rodzin zastępczych.
- Brak umów o prace dla rodzin zawodowych.
- Ograniczony dostęp do psychologów, terapeutów i specjalistów.
- Niedostateczna pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i emocjonalnych dzieci.

2. Problemy dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej

- Doświadczenie traumy, zaburzenia emocjonalne i trudności adaptacyjne.
- Problemy szkolne, opóźnienia w nauce.
- Trudności w budowaniu więzi i poczucia bezpieczeństwa.

3. Problemy z usamodzielnianiem wychowanków

- Brak skutecznych programów przygotowujących do dorosłego życia.
- Trudności w znalezieniu pracy i mieszkania po opuszczeniu pieczy.
- Niska samoocena i brak wsparcia emocjonalnego po zakończeniu pieczy.

4. Potrzeby występujące w systemie pieczy zastępczej

- Problemy z jakością opieki w niektórych rodzinach zastępczych i placówkach.
- Niewystarczająca liczba koordynatorów, pracowników socjalnych i ich przeciążenie obowiązkami.
- Niskie wynagrodzenia w pomocy społecznej co powoduje odpływ pracowników do innych instytucji np. szkół, przedsiębiorstw.

- Brak wsparcie pracowników, przeciążenia związane z napotykanymi problemami, potrzeba pracy superwizyjnej.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej często doświadczają silnych emocjonalnych trudności wynikających z traumy, niestabilności i braku poczucia bezpieczeństwa. Ich przeżycia mogą prowadzić do problemów psychicznych, trudności w budowaniu relacji oraz problemów w funkcjonowaniu społecznym.

5. Utrata poczucia bezpieczeństwa i stabilności

- Separacja od rodziny biologicznej, nawet jeśli była dysfunkcyjna, jest trudnym doświadczeniem.
- Częste zmiany miejsca pobytu (np. przenoszenie między rodzinami zastępczymi) powodują lęk i niepewność.

6. Trauma i jej konsekwencje

- Wiele dzieci doświadczyło przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej.
- Zaniedbanie emocjonalne i brak miłości we wczesnym dzieciństwie skutkują problemami z zaufaniem.
- Mogą pojawiać się objawy PTSD (zespołu stresu pourazowego), takie jak koszmary, unikanie sytuacji przypominających traumę, wybuchy agresji lub wycofanie.

7. Problemy z budowaniem więzi i relacji

- Lęk przed odrzuceniem sprawia, że dzieci mogą unikać bliskich relacji lub przeciwnie – nadmiernie się przywiązywać.
- Brak zaufania do dorosłych może prowadzić do trudności w nawiązywaniu relacji z rodziną zastępczą, nauczycielami czy rówieśnikami.
- Dzieci mogą odczuwać wewnętrzny konflikt lojalności – chęć kochania nowych opiekunów, ale także wierność biologicznym rodzicom.

8. Poczucie winy i wstydu

- Dzieci często obwiniają siebie za rozpad rodziny i umieszczenie w pieczy zastępczej.
- Wstyd przed rówieśnikami z powodu bycia „innym” dzieckiem z rodziny zastępczej lub placówki opiekuńczej.

9. Zaburzenia emocjonalne i psychiczne

- Depresja, niska samoocena, poczucie bycia niechcianym.
- Problemy z regulacją emocji – skrajna agresja, nadmierna impulsywność lub wycofanie.
- Lęk separacyjny – strach przed opuszczeniem, nawet w stabilnym środowisku.

10. Problemy edukacyjne i adaptacyjne

- Trudności w koncentracji i nauce, wynikające z nadmiernego stresu.
- Częste zmiany szkół mogą powodować brak stabilności w edukacji i trudności w nawiązywaniu znajomości.

1. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie powiatu krotoszyńskiego.

Dzieci, które częściowo lub całkowicie są pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w pieczy zastępczej. Powiat krotoszyński od lat prowadzi politykę na rzecz wspierania rodzicielstwa zastępczego poprzez pozyskiwanie środków z funduszy unijnych na specjalistyczne szkolenia, treningi dla opiekunów zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy. Obecnie realizujemy projekt w ramach programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 „Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie kaliskim”. Projekt jest realizowany od 2023 r. do 2029 r. i obejmuje specjalistyczne wsparcie psychologiczne, psychoterapeutyczne rodzin zastępczych, dzieci umieszczonych w pieczy oraz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, 4 wyjazdy szkoleniowe, zatrudnienie 3 specjalistów pracy z rodziną. Wartość projektu dla powiatu krotoszyńskiego wynosi 2 430 273,91 zł; dofinansowanie wynosi 2 296 608,84 zł, wkład własny wynosi 133 665,07 zł i składają się na niego świadczenia wypłacane rodzinom zastępczym. PCPR współpracuje z organizacjami pozarządowymi w celu pozyskiwania środków na wsparcie rodzin zastępczych i dzieci (zajęcia dla dzieci, programy usamodzielniania, szkolenia podnoszące kompetencje opiekuńcze opiekunów zastępczych, terapia traumy), pracowników systemu pomocy społecznej na szczeblu powiatowym i gminnym, kuratorów i pracowników oświaty poprzez specjalistyczne szkolenia z zakresu przemocy domowej, wprowadzania nowego podejścia w pracy z rodzinami „Otwarty Dialog”. Powiat finansuje świadczenia przewidziane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W przypadku, gdy nie ma możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie na terenie powiatu krotoszyńskiego lub na terenie innego powiatu staramy się umieścić dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu. Niestety w ostatnim roku sytuacja dotycząca miejsc w rodzinach zastępczych i placówkach drastycznie się pogorszyła. Nie ma miejsc w pieczy zastępczej, brak możliwości zabezpieczania dzieci i wykonywania postanowień Sądu. Obecnie powiat krotoszyński nie wykonał postanowienia o umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej dotyczącego 3 dzieci. Taka sytuacja jest bardzo zagrażająca bezpieczeństwu dzieci. Coraz częściej zdarzają się sytuacje, gdzie z interwencji powinno być zabrane dziecko lub dzieci lecz ze względu na brak miejsc poszukuje się tymczasowej opieki sąsiedzkiej lub dalszej rodziny.

Tabela 1 Ilość rodzin zastępczych na terenie powiatu (porównanie w latach).

Typ rodzin	2022	2023	2024
Rodziny spokrewnione	49	53	53
Rodziny niezawodowe	50	50	48
Pogotowie rodzinne	0	0	0
Rodziny zawodowe	4	3	4
Rodzinny dom dziecka	2	2	2
SUMA	105	108	106

Najczęstszą formą sprawowanej pieczy zastępczej są rodziny spokrewnione, do których zaliczamy wstępnych (dziadkowie) i krewnych w linii bocznej (rodzeństwo). Drugą co do liczebności formą pieczy zastępczej stanowią rodziny niezawodowe, czyli niespokrewnione ale nie posiadające umowy o pełnienie funkcji rodziny zawodowej. Niestety na terenie powiatu od kilku lat nie funkcjonuje pogotowie rodzinne.

Tabela 2 Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rozbiem na gminy i inne powiaty (porównanie w latach).

Gmina	2022	2023	2024
Krotoszyn	15	17	6
Koźmin Wlkp.	5	2	7
Kobylin	2	0	0
Zduny	3	1	2
Sulmierzyce	0	0	0
Rozdrażew	0	1	0
Dzieci pochodzące z innych powiatów	7	3	4

Dzieci pochodzenia ukraińskiego	0	0	3
RAZEM	34	24	22

Dzieci pochodzenia ukraińskiego to dzieci uchodźców wojennych umieszczone w rodzinie zastępczej z powodu śmierci matki - 2 dzieci u babci macierzystej, 1 dziecko w rodzinie zastępczej zawodowej.

Tabela 3 Liczba dzieci w rodzinach zastępczych oraz pełnoletnich usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej na terenie powiatu krotoszyńskiego w latach 2022– 2024 (stan na 31 grudnia danego roku).

Typ rodzin	2022	2023	2024
Rodziny spokrewnione	67	70	68
Rodziny niezawodowe	73	68	64
Pogotowie rodzinne	0	0	0
Rodziny zawodowe	14	9	17
Rodzinny dom dziecka	17	18	16
Pełnoletni usamodzielnieni wychowankowie pieczy zastępczej	15	16	14
SUMA	188	181	179

Tabela 4 Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej na przykładzie roku 2024.

Przyczyna umieszczenia w rodzinie zastępczej	Liczba dzieci
Długotrwałe zaniechanie dzieci przez rodziców, uzależnienie	15
Matka małoletnia	1
Zmiana rodziny	1

Śmierć rodziców, opiekunów	4
Choroba rodziców	1
RAZEM	22

Średnia liczba dzieci przypadająca na poszczególne rodzaje rodziny zastępczej (2024 rok).

- w rodzinie spokrewnionej – 1,28;
- w rodzinie niezawodowej – 1,33;
- w pogotowiu rodzinnym – 0;
- w rodzinie zawodowej – 4,25;
- w rodzinnym domu dziecka – 8,00.

Tabela 5 Struktura wiekowa dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2024 r.

L.p.	Wiek dziecka	Liczba dzieci
1.	Poniżej 1 roku	3
2.	Od 1 roku do 3 lat	14
3.	Od 4 lat do 6 lat	11
4.	Od 7 lat do 13 lat	59
5.	Od 14 lat do 17 lat	50
6.	Od 18 lat do 25 lat	28
Razem		165

2. Sposób finansowania rodzin zastępczych.

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

- 1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

- 2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 3) wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej od dnia 1 stycznia 2012 roku, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na utrzymanie dzieci w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Rodzinom zastępczym wypłaca się świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w niej umieszczonych. Wysokość świadczeń uzależniona jest od rodzaju rodziny zastępczej.

W rodzinach spokrewnionych wysokość świadczenia pieniężnego przyznanego na dziecko wynosi 1 002,00 zł miesięcznie. Natomiast w przypadku rodzin niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka świadczenie wynosi 1 517,00 zł na dziecko.

Na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 306,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka.

Tabela 6 Liczba dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością, orzeczoną lekką, umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością (stan na 31.12.2024 r.).

L.p.	Rodzaj	Liczba dzieci	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinny Dom Dziecka
1.	Zaliczone do niepełnosprawności	25	5	9	5	6

	(do 16 roku życia)					
2.	Lekki stopień niepełnosprawności	1	1	0	0	0
3.	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	7	5	1	1	0
4.	Znaczny stopień niepełnosprawności	1	0	1	0	0
RAZEM		34	11	11	6	6

Z rodziną zastępczą pełniącą funkcje rodziny zawodowej zawierana jest umowa cywilno-prawna (umowa zlecenie) o sprawowanie opieki nad dziećmi w niej umieszczonymi. Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych zgodnie z ustawą nie może być niższe niż 4 100,00 zł. Na terenie powiatu krotoszyńskiego wynagrodzenie rodzin zawodowych wynosi 4 567,40 zł miesięcznie brutto. Rodzina zastępcza zawodowa jest tworzona na wniosek rodziny zastępczej o stażu trzyletnim, po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Może być ona utworzona dla dzieci niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie. Kandydaci na rodzinę zawodową muszą posiadać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla rodzin zawodowych.

Rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 6 015,60 zł brutto (zgodnie z ustawą nie mniej niż 4 100,00 zł). W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Średniorocznie, jeśli sytuacja na to pozwala w RDD przebywa więcej niż 8 dzieci.

Zgodnie z ustawą kwoty wynagrodzeń oraz świadczeń dla rodzin zastępczych podlegają waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio waloryzacja, przekroczył 105%, np. różnica w wysokości świadczeń wyniosła około 78 zł dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej do 150 dla rodzin niezawodowych.

Wysokość kwot, o których mowa powyżej, jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, przez ministra

właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

Ponadto ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej daje możliwość przyznawania świadczeń fakultatywnych rodzinom zawodowym. Zasady przyznawania tych świadczeń zostały uregulowane Zarządzeniem Starosty Krotoszyńskiego Nr 79/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r.

Tabela 7 Koszty utrzymania rodzin zastępczych ponoszone przez powiat krotoszyński w latach 2022 –2024.

L.p.	Rodzaj rodziny zastępczej	2022	2023	2024
1	Rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, RDD, pogotowie rodzinne	2 561 515,59 zł	2 496 957,57 zł	2 716 627,85 zł

Tabela 8 Wydatki ponoszone przez gminy i powiaty na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w 2024 roku.

L.p.	Gmina	Wysokość wydatków w zł
1.	Krotoszyn	370 135,80
2.	Koźmin Wlkp.	65 838,47
3.	Kobylin	21 146,00
4.	Zduny	185 787,32
5.	Sulmierzyce	56 303,35
	Rozdrażew	2 042,98
6.	Inne powiaty	1 058 047,38
Razem		1 759 301,30

3. Instytucjonalna piecza zastępcza.

Na terenie powiatu krotoszyńskiego nie funkcjonuje całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza. W związku z tym, w przypadkach kiedy niemożliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej, powiat kieruje dziecko do placówki na terenie innego powiatu. Obecnie brak miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych co skutkuje niewykonaniem postanowień Sądu zabezpieczających dzieci w placówkach.

Tabela 9 **Koszty utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 -2024 poniesione przez powiat.**

L.p.	2022	2023	2024
1.	301 316,85 zł	310 290,39 zł	365 456,04 zł

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej od dnia 1 stycznia 2012 roku, w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

— średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Tabela 10 Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024 (wiek, gmina pochodzenia).

L.p.	Rok umieszczenia	Liczba dzieci	Wiek	Gmina pochodzenia
1.	2022	0	-	-
2.	2023	1	12	Krotoszyn
3.	2024	1	14	Krotoszyn
<p>Obecnie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywa 4 dzieci. Na początku roku 2024 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywało 5 dzieci.</p>				

Porównując koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych jednoznacznie należy stwierdzić, że rodzinna piecza zastępcza generuje mniejsze koszty. Poza aspektem ekonomicznym zasadniczą różnicą jest forma sprawowanej opieki, zabezpieczenie najbardziej optymalnych i korzystnych warunków rozwoju w relacji z drugim człowiekiem małego dziecka - przyszłego dorosłego. Jednak nie wszystkie dzieci mogą być umieszczone w rodzinie zastępczej czy to ze względu na prezentowane zaburzenia zachowania, nastoletni wiek. Koniecznym jest powołanie placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu krotoszyńskiego w celu zapewnienia bezpieczeństwa małoletnich. Dzieci, dla których nie ma miejsc w placówkach przebywają w środowiskach, które są dla nich zagrażające i niewydolne.

4. Świadczenia na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz zgodnie z ustawą o pomocy społecznej: młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapeutyczne, specjalne ośrodki szkolno –

wychowawcze, zakłady poprawcze, przysługuje pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki (dla osób w wieku 18 – 25 lat uczących się) oraz pomoc na usamodzielnienie i na zagospodarowanie.

Dodatkowo ww. wychowankom zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną, a także udziela się pomocy w uzyskaniu:

- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- b) zatrudnienia.

Tabela 11 Liczba usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej kontynuujących naukę (stan na 31 grudnia danego roku).

L.p.	Rodzaj pieczy zastępczej	2022	2023	2024
1.	Rodzinna piecza zastępcza	15	15	14
2.	Instytucjonalna piecza zastępcza	0	0	0

Tabela 12 Wysokość świadczeń poniesionych przez powiat krotoszyński na usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej w 2024 r.

L.p.	Rodzaj pieczy zastępczej	Pomoc na kontynuowanie nauki	Pomoc na zagospodarowanie	Pomoc na usamodzielnienie
1.	Rodzinna piecza zastępcza	83 188,00 zł	15 438,00 zł	51 884,00 zł
2.	Instytucjonalna piecza zastępcza	-----	-----	9 991,00 zł

Świadczenia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej wypłaca powiat pochodzenia ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem wychowanka w pieczy zastępczej.

5. Cele programu i zadania do realizacji.

Celem głównym Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krotoszyńskim na lata 2025-2027 jest kompleksowe wspieranie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej dla zapewnienia bezpieczeństwa i stabilizacji dzieci pozbawionych opieki w naturalnym środowisku rodzinnym. Ze względu na brak miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej koniecznym jest powołanie placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu krotoszyńskiego. Dalej jednak powiat uznaje rodzinną pieczę zastępczą jako formę wiodącą w zapewnieniu opieki nad dziećmi.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie skutecznego systemu wspierania istniejących rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Zadania do realizacji:

- 1) Systematyczne zatrudnianie odpowiedniej liczby koordynatorów do spraw pieczy zastępczej zgodnie ze standardami określonymi w ustawie.
- 2) Zapewnienie specjalistycznego wsparcia istniejącym rodzinom zastępczym i umieszczonym w nich dzieciom.
- 3) Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych i pracowników PCPR.
- 4) Wyplacanie świadczeń dla rodzin zastępczych.

2. Tworzenie nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Zadania do realizacji:

- 1) Promowanie w środowisku lokalnym rodzinnej pieczy zastępczej.
- 2) Prowadzenie stałego naboru do grupy szkoleniowej.
- 3) Korzystanie z psychoterapii kandydatów na rodziny zastępcze i pełniących funkcję rodzin zawodowych zgodnie ze wskazaniem organizatora.
- 4) Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej dzieci w pieczy zastępczej.
- 5) Pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze pomocowe.

6) Określenie limitu rodzin zawodowych na dany rok.

3. Integracja działań powiatu i gmin na rzecz rozwiązywania problemów społecznych czego efektem będzie zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz poprawienie funkcjonowania rodzin biologicznych.

Zadania do realizacji:

- 1) Systematyczna współpraca z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodzinnymi, pracownikami socjalnymi, sądem rodzinnym, szkołami, specjalistycznymi poradniami.
- 2) Wypracowanie zintegrowanego systemu wspierania rodzin w sytuacjach zagrażających odebraniem dzieci i umieszczeniem w pieczy zastępczej.

4. Zapewnienie wsparcia usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

- 1) Udzielanie rzeczowego i finansowego wsparcia wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 2) Prowadzenie mieszkania usamodzielniającego zgodnie z rozporządzeniem o mieszkaniach chronionych.
- 3) Prowadzenie programu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia w rozwijaniu umiejętności społecznych i zawodowych.

6. Harmonogram działań.

Cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Finansowanie
1. Zapewnienie skutecznego systemu wspierania istniejących rodzin zastępczych.	1. Systematyczne zatrudnianie odpowiedniej liczby koordynatorów do spraw pieczy zastępczej zgodnie ze standardami określonymi w ustawie.	1. Utrzymywanie odpowiedniego zatrudnienia koordynatorów.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński
	2. Umożliwienie dostępu do wsparcia psychologicznego w PCPR.	2. Zatrudnienie psychologa w PCPR.	2025	PCPR	Powiat Krotoszyński
	3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia istniejącym rodzinom zastępczym umieszczonym w nich dzieciom.	1. Organizacja szkoleń, warsztatów i konferencji dla rodzin zastępczych, kuratorów, pedagogów, nauczycieli. 2. Szkolenia kadry zespołu ds. pieczy zastępczej.	2025 - 2027	PCPR PCPR	Powiat Krotoszyński, środki pozyskane z PRFE dla Wielkopolski 2021-2027, Towarzystwo Reintegracji Społecznej Powiat Krotoszyński, szkolenia finansowane przez ROPS, Towarzystwo

		<p>3. Zapewnienie specjalistycznej diagnozy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.</p>		<p>PCPR, PPP, specjaliści</p>	<p>Reintegracji Społecznej</p> <p>NFZ, rodziny zastępcze, terapeuci, środki pozyskane z PRFE dla Wielkopolski 2021-2027</p>
		<p>4. Współpraca PCPR z instytucjami w celu interdyscyplinarnych spotkań na rzecz dziecka pozbawionego właściwej opieki i wsparcia.</p>		<p>PCPR, szkoły, PPP, Sąd Rejonowy, OPS</p>	<p>PCPR, Towarzystwo Reintegracji Społecznej</p>

4. Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych i pracowników PCPR oraz radzenie sobie z sytuacjami trudnymi występującymi w pieczy zastępczej.	1. Wsparcie psychoterapeutyczne dla rodzin.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński, środki pozyskane z PRFE dla Wielkopolski 2021-2027, Towarzystwo Reintegracji Społecznej
	2. Udział rodzin zastępczych w szkoleniach, obowiązkowy udział rodzin zastępczych zawodowych i wskazanych przez organizatora.	2025 - 2027	PCPR, Towarzystwo Reintegracji Społecznej	Powiat Krotoszyński, środki pozyskane z PRFE dla Wielkopolski 2021-2027, Towarzystwo Reintegracji Społecznej
	3. Superwizja pracy dla pracowników PCPR.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński, środki pozyskane z PRFE dla Wielkopolski 2021-2027, ROPS Poznań
	4. Specjalistyczne szkolenia dla pracowników.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński

	5. Wypłacanie świadczeń dla rodzin zastępczych.	<p>1. Przyznawanie obowiązkowych świadczeń finansowych.</p> <p>2. Przyznawanie fakultatywnych świadczeń finansowych.</p> <p>3. Zwiększenie wynagrodzenia rodz. zawodowych.</p>	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński, urzędy miast i gmin, inne powiaty
				PCPR	Powiat Krotoszyński
				PCPR	Powiat Krotoszyński
2. Tworzenie nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.	1. Promowanie w środowisku lokalnym rodzinnej pieczy zastępczej.	1. Publikowanie informacji dotyczących pieczy zastępczej.	Na bieżąco	PCPR, Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa „Famuła”	Powiat Krotoszyński
		2. Zamieszczanie na stronie PCPR, Starostwa, gmin powiatu inf. dot. pieczy zastępczej.	Na bieżąco	PCPR, Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa „Famuła”	Powiat Krotoszyński
		3. Organizowanie obchodów Powiatowych Dni Rodzicielstwa Zastępczego (w tym promocja na	Raz w roku	PCPR	Powiat Krotoszyński

		dniach miast i gmin).			
	2. Prowadzenie stałego naboru do grupy szkoleniowej.	1. Stałe zamieszczanie ogłoszenia na stronie PCPR i Powiatu Krotoszyńskiego i mediach społecznościowych.	Przez cały czas	PCPR	Powiat Krotoszyński
		2. Przygotowanie i rozprowadzania ulotek i plakatów.	2025 – 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński
		3. Przeprowadzenie szkoleń dla kandydatów dla rodzin zastępczych.	Zgodnie z zapotrzebowaniem i prowadzonym naborem	PCPR	Powiat Krotoszyński
		4. Korzystanie z psychoterapii kandydatów na rodziny zastępcze zgodnie ze wskazaniem organizatora.	Zgodnie z zapotrzebowaniem i wskazaniem organizatora	PCPR	środki pozyskane z PRFE dla Wielkopolski 2021-2027

	3. Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej dzieci w pieczy zastępczej.	1. Zapewnienie pomocy prawnej.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński
		2. Współpraca z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym w celu poszukiwania rodzin adopcyjnych.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	PCPR	Powiat Krotoszyński
		3. Pomoc rodzinom zastępczym w pozyskiwaniu informacji o rodzicach biologicznych dzieci.	Na bieżąco	PCPR, Sądy, inne PCPR, ośrodki pomocy społecznej	Powiat Krotoszyński
	4. Określenie limitu rodzin zawodowych na dany rok.	1. Utworzenie pogotowia rodzinnego – 1.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński
		2. Utworzenie rodziny zawodowej – 2.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński
3. Integracja działań powiatu i gmin na rzecz	1. Systematyczna współpraca z gminnymi ośrodkami	1. Dokonywanie oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy	W okresie od 2025 r. do 2027 r.	PCPR, OPS, kuratorzy rodzinni,	Instytucje Polityki Społecznej z terenu Powiatu

<p>rozwiązywania problemów społecznych czego efektem będzie zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz poprawienie funkcjonowania rodzin biologicznych.</p>	<p>pomocy społecznej, asystentami rodzinnymi, pracownikami socjalnymi, sądem rodzinnym, szkołami, specjalistycznymi poradniami.</p>	<p>zastępczej.</p>		<p>pedagodzy, nauczyciele, rodziny zastępcze</p>	<p>Krotoszyńskiego</p>
	<p>2. Wypracowanie zintegrowanego systemu wspierania rodzin w sytuacjach zagrażających odebraniem dzieci i umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz pozwalającego na powrót dziecka do rodziny.</p>	<p>1. Konsultacje z przedstawicielami gmin obrazujące skalę problemu i potrzeb w tym zakresie.</p>	<p>W okresie od 2025 r. do 2027 r.</p>	<p>Starosta Krotoszyński, Przewodniczący Komisji Spraw Społecznych poszczególnych samorządów, kierownicy OPS, PCPR</p>	<p>Powiat Krotoszyński, PCPR</p>
<p>4. Zapewnienie wsparcia usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p>	<p>1. Udzielanie rzeczowego i finansowego wsparcia wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p>	<p>1. Przyznawanie obowiązkowych i fakultatywnych świadczeń dla pełnoletnich wychowanków.</p>	<p>2025 - 2027</p>	<p>PCPR</p>	<p>Powiat Krotoszyński, inne powiaty</p>

	2. Prowadzenie mieszkania chronionego treningowego zgodnie z rozporządzeniem w sprawie mieszkań chronionych.	1. Przyznawanie możliwości pobytu w mieszkaniu usamodzielniającym.	2025 - 2027	PCPR	Powiat Krotoszyński
		2. Przeprowadzanie niezbędnych remontów, zmiana wyposażenia.	Według potrzeb	PCPR	Powiat Krotoszyński
		3. Zapewnienie opieki wychowawczej i wsparcia psychologicznego.	Na bieżąco	PCPR	Powiat Krotoszyński
	3. Prowadzenie programu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia w rozwijaniu umiejętności społecznych i zawodowych.	1. Podnoszenie kwalifikacji społecznych i zawodowych poprzez uczestnictwo w kursach zawodowych, treningach, indywidualnych konsultacjach.	2025 - 2027	PCPR, PUP	Powiat Krotoszyński

7. Adresaci programu.

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
2. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.
3. Pełnoletni wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
5. Osoby usamodzielniane.
6. Kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
7. Instytucje i organizacje działające na rzecz wspierania rodzin w trudnych sytuacjach.

8. Realizatorzy programu.

Koordynatorem realizacji programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie przy współpracy:

- a) osób pełniących funkcję rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka;
- b) ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu;
- c) Sądu Rodzinnego, kuratorów rodzinnych, zawodowych i społecznych;
- d) Komendy Powiatowej Policji w Krotoszynie;
- e) pedagogów i nauczycieli;
- f) organizacji pozarządowych i innych organizacji działających na rzecz rodziny.

9. Zakładane rezultaty.

1. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w sprawowanej przez nich funkcji a poprzez to zmniejszenie niepowodzeń w pieczy zastępczej.
2. Zwiększenie kompetencji i umiejętności opiekunów zastępczych.
3. Zwiększenie kompetencji i umiejętności pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
4. Zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej roli rodzin zastępczych w systemie pomocy społecznej.
5. Systematyczna poprawa finansowania rodzin zastępczych. Stabilizacja finansowa rodzin zawodowych.
6. Zapobieganie umieszczeniu dzieci poza ich rodzinami. Prowadzenie pracy z rodziną w kryzysie.
7. Skoordynowanie działań służb i organizacji działających w sferze pieczy zastępczej.

8. Udzielanie kompleksowego wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej.
9. Przeniesienie mieszkań treningowych dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w nową lokalizację spełniającą warunki dostępności, co umożliwi korzystanie ze środków zewnętrznych w ich adaptacji i funkcjonowaniu.
10. Powrót dziecka do rodziny naturalnej.
11. Powołanie placówki opiekuńczo-wychowawczej w celu zabezpieczenia dobra dzieci i realizacji postanowień Sądu o umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

10. Zagrożenia dla realizacji programu.

1. Mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
2. Niewystarczające środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej. Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych na utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej ze względu na deinstytucjonalizację pieczy zastępczej.
3. Trudności we współpracy z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodzin i pieczy zastępczej. Niewystarczające wsparcie rodzin biologicznych przez asystenta rodziny na poziomie gmin.
4. Ograniczone wsparcie psychoterapeutyczne dla rodzin zastępczych na terenie powiatu.
5. Problemy występujące w sprawowaniu pieczy zastępczej, kryzysy w rodzinach zastępczych, kryzysy małżeńskie, niska świadomość własnych ograniczeń opiekunów zastępczych w kontakcie z dziećmi.
6. Pojawiająca się duża skala problemów związanych z eksperymentowaniem i uzależnieniem od substancji psychoaktywnych u osób w coraz mniejszym wieku.
7. Zaburzenia zachowania, problemy wychowawcze, problemy emocjonalne, problemy zdrowotne wynikające z przeżytych traum i doświadczeń występujące u dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
8. Wypalenie zawodowe pracowników organizatora i rodzin zastępczych. Konieczność stałych szkoleń, superwizji.

11. Sposób monitorowania.

1. Na podstawie sporządzanej dokumentacji, sprawozdań, analiz w PCPR.
2. Informacje zwrotne od opiekunów zastępczych.
3. Diagnozowanie przyczyn umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
4. Okresowe oceny zasadności pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
5. Oceny funkcjonowania rodzin zastępczych.
6. Liczba osób zgłaszających się na szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze.
7. Analizowanie wydatków ponoszonych przez powiat na piecze zastępczą.
8. Ocena ryzyka w ramach kontroli zarządczej.
9. Coroczna ocena realizacji programu pod względem merytorycznym i finansowym może być podstawą zmian założeń w programie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie jako organizator pieczy zastępczej na terenie Powiatu Krotoszyńskiego raz w roku przedkłada Radzie Powiatu Krotoszyńskiego sprawozdanie z realizacji programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2025 r., poz. 49) do zadań własnych powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja trzyletnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Przyjęty Uchwałą Nr XLIII/275/22 Rady Powiatu Krotoszyńskiego z dnia 28 stycznia 2022 r. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krotoszyńskim obejmował lata 2022-2024. Koniecznym jest zatem przyjęcie Programu na kolejny trzyletni okres w celu zapewnienia ciągłości w systematycznym wpieraniu i rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Krotoszyńskim.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Zarządu Powiatu Krotoszyńskiego

mgr Paweł Radojewski